

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT NIAL FENNELLY

föredraget den 9 mars 2000 *

1. I förevarande begäran om förhandsavgörande angående Brysselkonventionen ställs två frågor. Den första går ut på att få fastställt om konventionen är tillämplig när kåranden har sin hemvist i ett tredje land. Den andra frågan går ut på att få fastställt om de särskilda bestämmelserna om "behörighet vid försäkringstvister" kan tillämpas på tvister om återförsäkring.¹

het, enligt vilken "talan mot den som har hemvist i en konventionsstat [skall] väckas vid domstol i den staten". Denna allmänna behörighetsregel på grund av hemvist gäller om inte annat följer av de "särskilda behörighetsreglerna" i avsnitt 2 i avdelning II. Bland dessa finns artikel 5, där bland annat följande föreskrivs:

I — Rättslig och faktisk bakgrund

"Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat

A — De relevanta bestämmelserna i Brysselkonventionen

2. I artikel 2 i avsnitt 1 i avdelning II fastställs den allmänna regeln för behörig-

1) om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas;..."

* Originalspråk: engelska.

1 — Konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttsens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva C 15, 1997, s. 30). Vid tiden för de händelser som gav upphov till målet i den nationella domstolen hade de relevanta bestämmelserna i Brysselkonventionens avdelning II, nämligen avsnitt 3 om "behörighet vid försäkringstvister", ändrats genom konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungarikets Storbritannien och Nordirland tillträde (EGT L 304, s. 1; svensk utgåva C 15, 1997, s. 14), nedan kallad "1978 års tillträdeskonvention". Inga relevanta ändringar gjordes vare sig genom konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, 1982, s. 1; svensk utgåva C 15, 1997, s. 26) eller genom konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, 1989, s. 1; svensk utgåva C 15, 1997, s. 43).

3. Avsnitt 2 gäller också om inte annat följer av bestämmelserna i avsnitt 3, som omfattar artiklarna 7—12a, om "behörig-

het vid försäkringstvister". I artikel 8 föreskrivs följande:

sådan stat, skall i fråga om tvister som hänför sig till verksamheten vid denna anses ha hemvist i den staten."

"Talan mot en försäkringsgivare som har hemvist i en konventionsstat kan väckas

B — *Målet vid den nationella domstolen och begäran om förhandsavgörande*

- 1) vid domstolarna i den stat där han har hemvist, eller
- 2) i en annan konventionsstat, vid domstolen i den ort där försäkringstagaren har hemvist, eller
- 3) om han är en samförsäkrare, vid den domstol i en konventionsstat där talan har väckts mot huvudförsäkringsgivaren.

4. Universal General Insurance Company (UGIC), som nu har trätt i likvidation, har hemvist i British Columbia, Kanada. Det hade gett sin försäkringsagent, bolaget Euromepa, med hemvist i Frankrike, i uppdrag att sluta ett återförsäkringsavtal, med verkan från och med den 1 april 1990, avseende ett bestånd av försäkringsbrev innehållande allriskförsäkringar för bostäder i Kanada. Euromepa kontaktade per fax av den 27 mars 1990, som ett led i fullgörandet av sin fullmaktsgivares instruktioner, Group Josi Reinsurance Company (nedan kallat Group Josi), med hemvist i Belgien, och erbjöd detta bolag att delta i detta återförsäkringsavtal, varvid det upplyste om att "de största återförsäkrarna var Union Ruck, med 24 procent, och Agrippina Ruck, med 20 procent". Group Josi svarade genom fax av den 6 april 1990 att det samtyckte till att delta med högst 7,5 procent.

5. Under tiden upplyste Union Ruck, den 28 mars 1990, Euromepa om att det inte avsåg att förlänga sitt deltagande efter den 31 maj 1990, och Agrippina Ruck meddelade, genom skrivelse av den 30 mars 1990, att det skulle minska sitt deltagande från 20 till 10 procent med verkan från och med den 1 juni 1990. Parterna är överens om att

En försäkringsgivare, som inte har hemvist i någon konventionsstat men som har en filial, agentur eller annan etablering i en

Euromepa inte upplyste Group Josi om denna korrespondens.

6. Euromepa skickade den 25 februari 1991 ett kontoutdrag till Group Josi av vilket framgick att det sistnämnda bolaget var skyldigt 54 679,34 CAD för sitt riskdeltagande. Group Josi vägrade att betala med motiveringen att dess anslutning till återförsäkringsavtalet hade tillkommit genom information som ”i efterhand visade sig vara felaktig”.

7. UGIC väckte, genom ansökan av den 6 juli 1994, talan mot Group Josi vid tribunal de commerce de Nanterre. Group Josi framställde en invändning om att den domstol där talan hade väckts inte var behörig och gjorde gällande att behörig domstol i stället utgjordes av Tribunal de commerce de Bruxelles, i vars domsaga bolaget hade sitt säte. Group Josi åberopade både Brysselkonventionen och artikel 1247 i den franska civillagen.

8. Tribunal de commerce de Nanterre fastslog, genom dom av den 27 juli 1995, att den var att anse som behörig domstol enligt fransk lag med motiveringen att Brysselkonventionen inte var tillämplig på ett kanadensiskt bolag. Den dömde till Group Josis nackdel och förpliktade bolaget att till UGIC betala 54 679,34 CAD jämte ränta.

9. Group Josi överklagade detta avgörande till franska cour d'appel de Versailles (nedan kallad den nationella domstolen). Bolaget hävdade att Brysselkonventionen skulle tillämpas eftersom det, i egenskap av svarande, hade hemvist i en konventionsstat.² UGIC gjorde gällande att bestämmelserna om behörighet i konventionen endast kan tillämpas om både kändanden och svaranden har hemvist i en konventionsstat. Eftersom UGIC var ett enligt kanadensisk rätt bildat bolag som inte hade något dotterbolag inom Europeiska gemenskapen, drog det slutsatsen att konventionen inte kunde tillämpas och att tvisten om behörighet måste avgöras i enlighet med reglerna i den internationella privaträtten, enligt vilka de franska domstolarna var behöriga.

10. Efter att ha hört ministre public (åklagarmyndigheten) beslutade den nationella domstolen att ställa följande frågor till domstolen enligt protokollet av den 3 juni 1971 om EG-domstolens tolkning av Brysselkonventionen:

”1. Kan Brysselkonventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område tillämpas inte bara på tvister ’inom gemenskapen’ utan även på tvister som ’har samband med gemenskapen’? Närmare bestämt,

2 — Det åberopade även artikel 5.1, som särskilt avser behörighet i avtalstvister.

kan en svarande som är etablerad i en konventionsstat göra gällande de särskilda behörighetsreglerna i denna konvention mot en kärke som har hemvist i Kanada?

2. Kan de särskilda bestämmelserna om behörighet vid försäkringstvister i artikel 7 och följande artiklar i Brysselkonventionen tillämpas i fråga om återförsäkring?"

som råder i målet vid den nationella domstolen.³

13. Kommissionen, Förenade kungariket och Republiken Frankrike har gjort gällande att, när föremålet för en tvist omfattas av Brysselkonventionens materiella tillämpningsområde och i synnerhet när svarenden har sin hemvist i en konventionsstat, kärandens hemvist saknar betydelse.⁴

II — Bedömning

11. UGIC, Group Josi, Republiken Frankrike, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden. Endast Republiken Frankrike och kommissionen har avgivit muntliga yttranden.

14. Det finns ingenting i Jenardrapporten om Brysselkonventionen som tyder på att tillämpningen av huvudregeln skulle vara föremål för en allmän begränsning baserad på att kärandens hemvist ligger inom en konventionsstats territorium.⁵ Dessutom är kärandens hemvistort bara undantagsvis av betydelse enligt konventionen.⁶ De uttryckliga hänvisningar till den orten som görs i dessa undantagsfall tyder på att den är utan betydelse i alla andra fall.

A — Brysselkonventionens tillämplighet

12. Alla parter som har inkommit med yttrande till domstolen, med undantag för UGIC, har hävdad att Brysselkonventionen kan tillämpas under sådana omständigheter

15. Group Josi delar denna uppfattning men har tillagt att tvister som har samband med gemenskapen omfattas av konventionens tillämpningsområde. En tvist "har

3 — UGIC överlåter åt domstolen att pröva om en svarande kan åberopa Brysselkonventionen gentemot en kärke med hemvist i Kanada.

4 — Se domstolens dom av den 25 juli 1991 i mål C-190/89, Rich (REG 1991, s. I-3855), och av den 6 december 1994 i mål C-406/92, Tatry (REG 1994, s. I-5439).

5 — EGT C 59, 1979, s. 1.

6 — Förenade kungariket hänvisar till artiklarna 5.2, 8 första stycket andra punkten, 14 första stycket och 17.

samband” med gemenskapen om den omfattas av en av konventionens behörighetsbestämmelser. Republiken Frankrike har gjort gällande att den första frågan inte uppkommer, eftersom UGIC kan anses ha hemvist i Frankrike genom sin franska agent.⁷ Om artikel 2 tillämpas oavsett kändens hemvist ökar dessutom rättssäkerheten för de parter som har hemvist i icke fördragsslutande stater. De skulle då inte behöva utsättas för den osäkerhet som det innebär att nationella internationellt privaträttsliga regler tillämpas.

16. Jag är överens med Förenade kungariket och Republiken Frankrike om att det skulle vara olämpligt att vid bestämning av det personliga tillämpningsområdet för Brysselkonventionen, vars syfte är att främja rättssäkerheten, använda ett sådant vagt kriterium som frågan huruvida tvisten har samband med gemenskapen. ”Rättssäkerheten säkerställs”, enligt Jenardrapporten, ”effektivast genom en konvention som grundas på direkt behörighet” — det vill säga när de fastställda behörighetsreglerna kan tillämpas i den stat där talan ursprungligen väcktes, snarare än enbart vid domstolarna i den ort där man försöker få domen erkänd och verkställd — ”eftersom domarna, enligt dessa regler, avkunnas av domstolar vars behörighet härrör från själva konventionen”.⁸ Det är just det Brysselkonventionen gör. Den fastställer ”gemensamma behörighetsregler... för att åstadkomma (...) en verklig rättsordning

som säkerställer högsta möjliga grad av rättssäkerhet inom det område som den är avsedd att reglera”.⁹ I en konvention där huvudregeln i fråga om behörighet är att talan mot en svarande normalt måste väckas vid domstolen i den ort där han har sin hemvist, skulle det vara underligt om kändens hemvist hade betydelse.¹⁰

17. Det räcker att erinra om Brysselkonventionens systematik för att dra slutsatsen att kändens hemvist saknar betydelse. Tillämpningsområdet för konventionen fastställs i artikel 1, enligt vilken den är ”tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om”. Domstolen har bekräftat att konventionen innehåller behörighetsregler som *uttömmande* räknar upp de fall där talan kan väckas mot en person utanför den stat där han har hemvist.¹¹ Artikel 26 om erkännande av domar och artikel 31 om deras verkställighet, som är nyckelbestämmelser i avdelning III i konventionen (”Erkännande och verkställighet”), är formulerade i liknande allmänna ordalag.¹² Kort sagt, det förutsätts enligt ordalydelsen i alla de centrala bestämmelserna att det materiella tillämpningsområdet för konventionen fastställs med hänvisning till de

9 — *Ibidem*, s. 15.

10 — Utom i mål som inte är internationella, där kändens hemvist i samma konventionsstat som svaranden och där enbart de behörighetsregler som är i kraft i den staten är tillämpliga. Se Jenardrapporten, a.a., s. 9.

11 — Domstolens dom av den 17 juni 1992 i mål C-26/91, Handte (REG 1992, s. I-3967; svensk specialutgåva, volym 12, s. 137), punkt 13.

12 — I Jenardrapporten, a.a., s. 43, anges att konventionen ”kan tillämpas på varje dom som avkunnas av en domstol i en konventionsstat på privaträttens område, om detta område omfattas av konventionens tillämpningsområde, oavsett om parterna har hemvist inom gemenskapen eller ej och oberoende av deras nationalitet (min kursivering).”

7 — Kommissionens tjänsteman påpekade vid sammanträdet att enligt artikel 52 är detta en fråga som skall prövas enligt *lex fori* för den domstol där talan väckts, nämligen den franska domstolen i målet angående huvudsaken, vilken dock inte hade prövats denna fråga.

8 — A.a., s. 7.

förfaranden som inleds vid domstolarna i konventionsstaterna, oavsett vilka parterna är.

18. Brysselkonventionen tar konsekvent svarandens hemvist som utgångspunkt för utövande av behörighet. Grundregeln i artikel 2 och de särskilda behörighetsreglerna i bland annat artiklarna 5 och 6 hänvisar alltid till var *talans kan väckas* mot "den som har hemvist i en konventionsstat". Varken i de bestämmelserna eller i någon av de särskilda bestämmelserna, såsom artikel 13 (behörighet vid konsumenttvister) eller artikel 16 (exklusiv behörighet) görs någon hänvisning till kärandens hemvist. Dessa bestämmelsers lydelse ger faktiskt anledning att anta att konventionen är tillämplig på tvister som rör personer med hemvist i icke fördragsslutande stater. I artikel 13 andra stycket föreskrivs att om "konsumentens avtalspart inte har hemvist i en konventionsstat", skall avtalsparten "anses ha hemvist" i en konventionsstat när han har en filial eller agentur där och tvisten hänför sig till denna verksamhet. Den sistnämnda bestämmelsen är enbart avsedd att fastställa vilken konventionsstat som har behörighet när talan har väckts av en konsument.¹³ I artikel 17 ges exklusiv behörighet till domstolarna i den konventionsstat som har utsetts för detta ändamål i ett avtal mellan parterna "om minst en av parterna har hemvist i en konventionsstat".

19. Bestämmelserna om behörighet i Brysselkonventionen omfattar två olika grupper av bestämmelser som utgör ramarna för tillämpningen av avdelning III. För det första ger artikel 2 behörighet grundad på svarandens hemvist, om inte annat sägs i ett antal särskilda bestämmelser, såsom artiklarna 5, 6, 7—12a, 13—15, 16 och 17. I artikel 4 föreskrivs följande: "Om svaranden inte har hemvist i någon konventionsstat bestäms domstolarnas behörighet i varje konventionsstat i enlighet med den statens lag" (det vill säga i enlighet med de olika konventionsstaternas internationellt privaträttsliga regler). Konventionen uppriktar således ett heltäckande system som omfattar alla svarande, oavsett om de har hemvist i en konventionsstat eller inte.

20. Att undanta svarande med hemvist i icke fördragsslutande stater från tillämpningsområdet för artikel 2, som UGIC hävdar, skulle skapa en stor och ologisk lucka i systemet för Brysselkonventionen. För det första skulle det inte vara någon mening med att från konventionens tillämpningsområde undanta fall där *kärande* har hemvist i icke fördragsslutande stater, när fall som berör *svarande* från sådana stater inbegrips i detta tillämpningsområde. I synnerhet skulle tvister som omfattas av artikel 4 i förekommande fall regleras av bestämmelserna i artiklarna 21 och 22 om *litispens* och tvister mellan mål som har samband med varandra, medan personer som inte har hemvist i en konventionsstat och personer med hemvist i en sådan stat inte nödvändigtvis skulle regleras av dessa

13 — Domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-318/93, Brenner och Nöller (REG 1994, s. I-4275).

bestämmelser. Även om de sistnämnda bestämmelserna inte ger behörighet, framgår det av deras lydelse, liksom av lydelsen av artiklarna 26 och 31, att konventionen är allmänt tillämplig på alla mål vid domstolarna i de olika konventionsstaterna.

fraktats av ett av rederiets fartyg från Brasilien till Rotterdam, hävdades det inte att domstolarna vid vilka talan därefter väcktes kunde bortse från kraven i artikel 21 i konventionen i fråga om *litispens* med den motiveringen att konventionen inte var tillämplig på den nederländska tvisten, som låg först i tiden.¹⁶

21. Det faktum att Brysselkonventionen inte är tillämplig på mål om erkännande och verkställande av domar som avkunnats i icke fördragsslutande stater utgör inte heller grund för att inte tillämpa konventionen.¹⁴ Förfaranden som ger upphov till en sådan ansökan har, till skillnad från en talan som väcks mot en svarande med hemvist i en konventionsstat vid en domstol i en annan konventionsstat, uppenbarligen inget samband med gemenskapen. Som kommissionen har påpekat går det dessutom att i en del av domstolens rättspraxis finna visst stöd för argumentet att kärandens hemvist saknar betydelse, nämligen i mål som har gällt fall där talan väckts av en kärande med hemvist i en icke fördragsslutande stat och där denna hemvist har ansetts sakna betydelse. I målet Rich kommenterade således inte domstolen det faktum att målet vid den nationella domstolen rörde en schweizisk kärande som hade väckt talan vid engelsk domstol mot en svarande med hemvist i Italien om att en skiljedomare skulle utses.¹⁵ Trots att en i raden av tvister som var i fråga i målet Tatry gällde en talan som väckts i Nederländerna av ett polskt rederi om fastställelse av att det inte var ansvarigt för det påstådda smittandet av en last som hade

22. Jag rekommenderar därför domstolen att bekräfta att det faktum att en kärande har hemvist i en icke fördragsslutande stat saknar betydelse för tillämpning av Brysselkonventionen. Enligt min åsikt kan detta förhållande bara tillmätas betydelse i sådana fall där det uttryckligen anges, direkt eller indirekt, i konventionen att det skall utgöra en relevant faktor.¹⁷

B — *Brysselkonventionen och återförsäkring*

23. Endast UGIC har hävdat att återförsäkring skall anses falla inom tillämpningsområdet för avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen. UGIC hänvisar särskilt till den potentiellt mycket svaga ställningen hos försäkringsgivaren i vissa så kallade frontingsituationer och hävdar att

14 — Detta har domstolen bekräftat i sin dom av den 20 januari 1994 i mål C-129/92, Owens Bank (REG 1994, s. I-117), punkt 37.

15 — Se ovan fotnot 4.

16 — *Ibidem*.

17 — Se artiklarna 5.2, 8 första stycket andra punkten, 14 första stycket och 17 i konventionen.

återförsäkring borde omfattas av de särskilda försäkringsreglerna.¹⁸

en konventionsstat. UGIC uppfyller inte något av dessa villkor.

24. Group Josi, som i det avseendet stöds av Republiken Frankrike och Förenade kungariket, har gjort gällande att de särskilda reglerna om försäkring (i synnerhet artikel 8.2 i Brysselkonventionen, som ger försäkringstagaren rätt att väcka talan vid domstolen i den ort där han har hemvist) inte är tillämpliga. De är avsedda att skydda försäkrade personer såsom varande de förmodat svagare avtalsparterna. Så är inte fallet vid återförsäkring. Group Josi har, tillsammans med Republiken Frankrike och Förenade kungariket, åberopat Schlosserrapporten om 1978 års tillträdeskonvention, där det uttalas att "ett återförsäkringsavtal [inte] kan jämföras med försäkringsavtal. Av detta följer att artiklarna 7—12 inte är tillämpliga på återförsäkringsavtal".¹⁹ Republiken Frankrike har påpekat att frågan om återförsäkring har uppkommit i vissa mål angående artikel 21 och att domstolen då har fastställt att de särskilda reglerna om försäkring inte var tillämpliga. Frankrike anser även att — även om återförsäkring omfattades av konventionens materiella tillämpningsområde — artikel 8.2 i konventionen endast kan tillämpas om försäkringstagaren är den svagare parten och om denne har hemvist i

25. Kommissionen har påpekat att förhållandet mellan återförsäkringstagaren och återförsäkringsgivaren inte påverkar förhållandet mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren samt att de relevanta bestämmelserna i konventionen är tvetydiga. Den har dock beslutat att ompröva den åsikt den gav uttryck för i sitt yttrande i målet *Overseas Union Insurance m.fl.*²⁰ Följaktligen hävdar den nu att reglerna om behörighet vid försäkringstvister är avsedda att skydda den "svagare" parten, vilket torde innebära att återförsäkringsavtal inte skall omfattas av dessa regler. Reglerna om försäkring borde anses vara inspirerade av samma tankegångar som de som ligger bakom reglerna om behörighet vid konsumenttvister i avsnitt 3 i avdelning II (artiklarna 13—15) i Brysselkonventionen.

26. Det finns två möjliga skäl till att återförsäkring skulle kunna anses falla inom tillämpningsområdet för de särskilda reglerna om behörighet vid försäkringstvister. Det första är att det inte finns någon grundläggande skillnad mellan försäkring och återförsäkring som motiverar att återförsäkring undantas från tillämpningsområdet för avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen. Det andra skälet följer av konventionstexten. Trots att vissa stora risker uttryckligen undantas i artikel 12a, som lades till genom 1978 års tillträdes-

18 — Så kallad *fronting* avser en situation där försäkringsgivare B, vanligen mot provision, agerar som bulvan (front) för försäkringsgivare A, som kan sakna tillstånd eller på annat sätt vara oacceptabel för försäkringstagaren. I regel är försäkringsgivare B fullt ansvarig gentemot försäkringstagaren enligt försäkringsavtalet, men har rätt till gottgörelse från försäkringsgivare A enligt återförsäkringsavtalet. Se *MacGillivray on Insurance Law*, Leigh-Jones, general editor, nionde upplagan, London, 1997, punkt 33-21.

19 — EGT C 59, 1979, s. 117, punkt 151.

20 — Domstolens dom av den 27 juni 1991 i mål C-351/89 (REG 1991, s. I-3317).

konvention, återfinns inte återförsäkring bland dessa. Som UGIC har gjort gällande skulle denna uppfattning indirekt kunna stödjas av det förhållandet att den franska lagstiftaren har beslutat att undanta återförsäkring från tillämpningsområdet för den franska code des assurances (lagen om försäkring) genom att i denna lag införa en uttrycklig bestämmelse för det ändamålet (artikel L.111-1).

27. Jag finner dock inte dessa argument övertygande. För det första är försäkring och återförsäkring "begreppsmässigt åtskilda"²¹, även om de är besläktade. Således finns det ingen allmänt godtagen bred definition av återförsäkring, men den kan i allt väsentligt åtskiljas från vanliga försäkringsavtal, eftersom "den varken är en överlåtelse eller en överföring av den ursprungliga försäkringsaffären från en försäkringsgivare till en annan, inte heller är det något partnerskaps- eller agentförhållande mellan försäkringsgivare", utan den utgör snarare "ett fristående försäkringsavtal varigenom återförsäkringsgivaren åtar sig att gottgöra den återförsäkrade helt eller delvis för förluster för vilka den sistnämnde är ansvarig gentemot försäkringstagaren enligt det ursprungliga försäkringsavtalet".²²

28. Det avgörande argumentet står dock att finna i principerna bakom de särskilda

bestämmelserna om behörighet vid försäkringstvister. Det framgår klart av Jenardrapporten att "sociala hänsynstaganden för skydd av vissa kategorier av personer, såsom försäkringstagare..." nödvändiggjorde vissa undantag från den allmänna bestämmelsen om behörighet baserad på hemvist, "som i synnerhet syftar till att förhindra missbruk som kan följa av villkoren i standardavtal".²³ Tanken att försäkringstagaren skall skyddas, när det gäller behörighet, mot den (vanligen) ekonomiskt starkare försäkringsgivaren verkar ha varit vägledande även för den ursprungliga texten i avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen. Domstolen ansåg faktiskt i domen i målet Bertrand, flera månader innan 1978 års tillträdeskonvention undertecknades, att skyddet av den svagare privata parten (slutkonsumenten) låg till grund för reglerna i den ursprungliga versionen av avdelning II avsnitt 4, trots att det inte hänvisades till "konsumenter" i dessa bestämmelser.²⁴ Denna ståndpunkt i fråga om avsnitt 3 i avdelning II i den ursprungliga Brysselkonventionen bekräftades uttryckligen i domen i målet Gerling 1983, där domstolen förklarade att "det framgår av en undersökning av bestämmelserna i detta avsnitt och förarbetena till dem att dessa bestämmelser — som innebär att försäkringstagaren i större utsträckning än försäkringsgivaren har möjlighet att välja vilken domstol som skall vara behörig och att det inte är möjligt att införa klausuler om domstols behörighet till försäkringsgivarens fördel — bygger på tanken att man bör skydda försäkringstagaren, som är den som oftast ställs inför standardavtal med villkor som inte är förhandlingsbara och som är den *ekonomiskt svagare parten*".²⁵

21 — Se dom av domaren Evans vid Court of Appeal of England and Wales, i målet Agnew m.fl. mot Länsförsäkringsbolagens AB [1997] 4 All ER 937, s. 944.

22 — Se *MacGillivray on Insurance Law*, a.a., punkt 33-2, där flera prejudikat från engelsk rättspraxis anges.

23 — A.a., s. 28 och 29.

24 — Domstolens dom av den 21 juni 1978 i mål 150/77 (REG 1978, s. 1431), punkt 18.

25 — Domstolens dom av den 14 juli 1983 i mål 201/82 (REG 1983, s. 2503), punkt 17 (min kursivering).

29. Det är i det sammanhanget som det entydiga uttalandet i fråga om återförsäkring i punkt 151 i Schlosserrapporten måste betraktas. Eftersom jämställandet av återförsäkringsavtal med försäkringsavtal kategoriskt tillbakavisas i rapporten och eftersom en ny artikel 12a infördes i Brysselkonventionen genom artikel 9 i 1978 års tillträdeskonvention, för att uttryckligen utesluta vissa (men inte alla) försäkringsavtal som täcker affärsrisker, måste upphovsmännen till 1978 års tillträdeskonvention anses ha godtagit Schlosserrapportens åsikt att det inte fanns något behov av att ta bort några typer av återförsäkringsavtal, eftersom återförsäkring aldrig hade omfattats av den ursprungliga konventionen.

30. Dessutom följer det av domstolens fasta rättspraxis att alla undantag från den allmänna regeln att talan skall väckas vid domstol där svaranden har sin hemvist skall tolkas restriktivt.²⁶ Eftersom det är minst sagt tveksamt om det ursprungligen var meningen att återförsäkring skulle inbegripas i tillämpningsområdet för avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen eller, även om återförsäkring ursprungligen omfattades, att återförsäkring skulle omfattas även efter antagandet av 1978 års tillträdeskonvention, bör domstolen nu bekräfta att de allmänna behörighetsreglerna i Brysselkonventionen skall tillämpas. Syftet med avsnitt 3 i avdelning II är

faktiskt att föreskriva en rad alternativa behörighetsregler som är avsedda att gagna dem som väcker talan mot "en försäkringsgivare som har hemvist i en konventionsstat" (se artikel 8). Endast artikel 11 rör försäkringsgivarens rätt att "väcka talan". Bortsett från genkärsmål som alltid kan väckas vid den domstol där det ursprungliga målet pågår, föreskrivs det likväl i denna bestämmelse att en försäkringsgivarers talan måste väckas "vid domstolarna i den konventionsstat där svaranden har hemvist". När det gäller försäkringsgivarens rätt att väcka talan bekräftar faktiskt avsnitt 3 i avdelning II därför bara den allmänna regeln i artikel 2, vilket Republiken Frankrike har påpekat. Om dessa bestämmelser även skulle gälla återförsäkring, skulle man, inte utan skäl, kunna hävda att återförsäkringstagaren bara kunde väcka talan mot "återförsäkringsgivaren" på den ort där den sistnämnda har hemvist. Återförsäkringsgivaren skulle ju fortfarande vara en "försäkringsgivare". Likaså skulle återförsäkringsgivaren, som skulle jämföras med en "försäkringsgivare", endast kunna väcka åtal mot den återförsäkrade "försäkringsgivaren" på den ort där återförsäkringstagaren har hemvist. Det verkar högst osannolikt att upphovsmännen till Brysselkonventionen har avsett att beröva försäkringsgivare eller återförsäkringsgivare rätten att i tvister dem emellan väcka talan särskilt enligt artikel 5.

26 — Se bland annat den ovannämnda domen i målet Handte, punkterna 13 och 14, och dom av den 27 oktober 1998 i mål C-51/97, Réunion européenne m.fl. (REG 1998, s. I-6511), punkt 16.

31. Jag anser att det går att finna ytterligare stöd för denna slutsats i reaktionerna — såväl i doktrin som i rättspra-

xis — på bestämmelserna i avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen, i dess lydelse enligt 1978 års tillträdeskonvention. År 1990 hävdade en författare, ”till förekommande av en begäran om förhandsavgörande som en dag skulle kunna ställas till domstolen,... att återförsäkring med största säkerhet skall undantas från tillämpningsområdet för avsnitt 3”.²⁷ Det skall noteras att engelska domstolar (vilka är särskilt insatta i återförsäkringsfrågor på grund av att många internationella återförsäkringsaffärer görs på Londonmarknaden)²⁸ konsekvent har intagit den ståndpunkten att återförsäkring inte skall anses falla inom tillämpningsområdet för de särskilda behörighetsreglerna.²⁹

ringstagare och hans återförsäkringsgivare, inte skall betraktas som ”försäkringstvisiter” när det gäller Brysselkonventionen. Denna slutsats påverkas inte av kommissionens argument att återförsäkring bör betraktas på det sättet när den ursprungliga försäkringstagaren står i ett direkt förhållande till återförsäkringsgivaren, oavsett om detta följer av nationella bestämmelser eller av någon annan orsak.³⁰ Under sådana förhållanden skulle återförsäkringsgivaren i verkligheten agera som en försäkringsgivare och skulle därför omfattas av de särskilda behörighetsreglerna i avsnitt 3 i avdelning II. Återförsäkringsgivaren skulle med andra ord gentemot en sådan försäkringstagare anses ha övertagit försäkringsgivarens ställning när det gäller avsnitt 3.³¹

32. Jag är följaktligen övertygad om att återförsäkringsavtal, det vill säga avtal som skapar förhållanden mellan en återförsäk-

27 — Kaye, ”Business insurance and reinsurance under the European Judgments Convention: application of protective provisions”, 1990, *Journal of Business Law*, 517, s. 522. Se även: Hunter, ”Reinsurance Litigation and the Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982”, 1987, *Journal of Business Law*, s. 344, O’Malley och Layton, *European Civil Practice*, 1989, punkt 18.07, *MacGillivray on Insurance Law*, a.a., punkt 33-84, och *Colinvaux’s Law of Insurance*, Merkin editor, sjunde upplagan, London, 1997, s. 39.

28 — Se *Colinvaux’s Law of Insurance*, a.a., s. 29. Den betydelsefulla roll som Förenade kungarikets domstolar spelar på grund av Londonmarknadens betydelse har också påpekats av tribunal de commerce de Nanterre, i dess dom i målet i den nationella domstolen och den där desutom erkänts i Schlosserrapporten, a.a., punkt 136.

29 — Se domen av domaren Kerr, Court of Appeal of England and Wales, i målet Citadel Insurance mot Atlantic Union Insurance [1982] 2 Lloyd’s Rep. 543, s. 549, domen av domaren Rix, High Court of England and Wales, i målet Trade Indemnity m.fl. mot Försäkringsaktiebolaget Njord (i likvidation) [1995] 1 All ER 796, s. 804 och domen av domaren Evans i målet Agnew m.fl. mot Länsförsäkringsbolagens AB, a.a., (ovan, fotnot 21), s. 943 och 944.

30 — Vid sammanträdet hänvisade kommissionen i det avseendet till vissa bestämmelser i spansk rätt. Tvärtemot UGIC:s förmenande gäller inga sådana hänsynstaganden på förhållandet mellan en återförsäkringsgivare och en försäkringsgivare i så kallade frontingsituationer.

31 — Domstolen har nyligen undersökt begreppet subrogation i sin dom av den 27 januari 2000 i mål C-8/98, Dansommer (REG 2000, s. I-393), punkt 37.

III — Förslag till avgörande

33. Mot bakgrund av det föregående föreslår jag att domstolen besvarar frågorna från cour d'appel de Versailles på följande sätt:

- 1) Konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess ändrade lydelse, är tillämplig på varje privaträttslig talan som väcks i en konventionsstat mot en svarande som har hemvist i den staten eller i någon annan konventionsstat, oavsett var käranden har hemvist.

- 2) De särskilda reglerna om behörighet vid försäkringstvister som fastställs i avsnitt 3 i avdelning II i Brysselkonventionen är inte tillämpliga vid återförsäkringstvister.